

REPUBLIKA

ROK II. ŁÓDŹ, CZWARTEK 3 STYCZNIA 1924 r. NUMER POJEDYNCZY MK. 150.000 № 3
REDAKCJA i ADMINISTRACJA, PIOTRKOWSKA 49. WYDANIE PORANNE. GODZINY PRZYJĘĆ REDAKCJI 6—7 POPOŁUDNIU
TELEFON 22-14. REKOPISÓW NIEZAMÓWIONYCH NIE ZWRACA SIĘ

Ustawa o naprawie skarbu państwa i reformie walutowej. Jest to nowa nazwa przerobionej ustawy o pełnomocnictwach.

PAT. — WARSZAWA, 2 stycznia. — Na dzisiejszym posiedzeniu sejmowej komisji skarbowej pod przewodnictwem p. Byrki

POSEL KWIATKOWSKI

referował projekt ustawy o pełnomocnictwach. Rząd w porozumieniu z referentem przerobił swój pierwotny projekt i przedstawia go jako projekt ustawy o naprawie skarbu państwa i reformie walutowej. Referent poseł Kwiatkowski przedstawił przebieg udzielania podobnych upoważnień dla rządu i systemy ich w innych państwach, w szczególności w Austrii i Niemczech. Wspominał także o dawniejszych pełnomocnictwach, jakie były udzielone w roku 1920 ministrowi skarbu p. Michalskiemu i stanął całkowicie na gruncie projektu rządowego.

Po referencji zabrał głos

MINISTER SKARBU GRABSKI.

który przemawiał półtorej godziny. Przedstawił on na wstępie obecną sytuację finansową, z której wynika, że w miesiącu grudniu zadłużenie skarbu państwa w P. K. K. P. w okresie czasu od 30 listopada do 20 grudnia, a zatem w ciągu dni 20, wzrosło blisko o 20 biljonów. Objętość banknotów zwiększyła się w tym czasie o 29 biljonów, wobec czego zadłużenie skarbu państwa wzrosło w P. K. K. P. do 63 biljonów, a obieg banknotów do 82 biljonów. Zadłużenie skarbu państwa byłoby jeszcze większe, gdyby nie to, że dla celów budżetowych użyto znacznej części zaliczek, które wpłynęły na poczet podatku majątkowego. Zaliczki te, wpłacone w obcych walutach, nie zostały jeszcze efektywnie wydane, tylko pozostały w P. K. K. P. i dlatego dla celów walutowych nie będą użyte. Posłużyły one atoli do zwolnienia tempa wzrostu zadłużenia markowego w P. K. K. P.

Odnosząc do budżetu na rok 1924, p. minister Grabski przewiduje, że, stojąc w zasadzie na stanowisku budżetu zrównoważonego, trzeba będzie zarówno pozycje wydatków, jak i pozycje dochodów znacznie zwiększyć ponad preliminarzową sumę. W rubrykę wydatków wchodzi w szczególności znaczne podwyżki, jak płacone urzędników o 100 milionów złotych, kapitał obrotowy kolejowy o 50 milionów złotych, tudzież znaczne kwoty na potrzeby wojskowe i oświatowe.

Zwiększenie wydatków znajduje jednak pokrycie w proponowanych przez ministra zmianach w wybieraniu podatków, a także w zwiększeniu wpływu z podatku majątkowego w roku 1924, tak, ażeby zarównało preliminarzową sumę. W rubrykę wydatków wchodzi w szczególności znaczne podwyżki, jak płacone urzędników o 100 milionów złotych, kapitał obrotowy kolejowy o 50 milionów złotych, tudzież znaczne kwoty na potrzeby wojskowe i oświatowe.

Dalej minister przewiduje ewentualną sprzedaż obiektów państwowych, o której mowa jest w punkcie 6 art. 1 projektu ustawy. Przewiduje się także pewne

wpływy z pożyczek wewnętrznych, ewentualnie z obligacji kolejowych, których wpływ może być szacowany na 180 milionów w ciągu 1924 r.

Jakkolwiek nasza sytuacja budżetowa jest bardzo krytyczna, to jednak pan minister ma nadzieję, że przy zastosowaniu tych zarządzeń podatkowych i innych środków, przewidzianych w projekcie ustawy o naprawie skarbu, budżet na rok 1924 uda mu się zrównoważyć już w ciągu miesiąca lutego.

W kwestji banku emisyjnego i nowej waluty pan minister stoi na stanowisku jaknajszybszego uruchomienia tego banku, notabene, o ile ustosunkowanie się wydatków i wpływów państwowych, o czym wyżej zagwarantuje zrównoważenie budżetu nie tylko na jakiś przejściowy krótki czas, ale na czas dłuższy.

W kwestji banku emisyjnego stoi p. minister na stanowisku banku prywatnego przy udziale jednak niewielkim skarbu państwa i przy zatrzymaniu pewnych wpływów państwowych na ustanowienie organów zarządu banku.

Z tego projektu ustawy starał się p. minister wyeliminować wszystko, co w opinii publicznej i w opinii Sejmu nie ma jeszcze ustalonego charakteru i mogłoby być powodem konfliktu.

Minister nie uważa jednak postanowień 12 punktów art. 1 za niezbędne. Owszem, gotów jest zgodzić się na wszelkie zmiany, które całej ustawie nie wypaść, a rządowi mogą dać ściślejsze dyrektywy i dokładniejsze wskazania.

Minister zresztą zapewnił, że rząd będzie się starał przy wykonywaniu tej ustawy utrzymać stały kontakt z Sejmem i jego komisjami.

Będzie się również starał przed wydaniem różnych rozporządzeń naradzać się z fachowcami z pośród Sejmu, a ewentualnie i z poza Sejmu.

DYSKUSJA OGÓLNA.

Po przemówieniu p. referenta Kwiatkowskiego oraz ministra skarbu Grabskiego, po przerwie przystąpiono do dyskusji ogólnej, w której głos zabierało 14 mówców.

Przedstawiciele wszystkich stronnictw polskich wypowiedzieli się w zasadzie za przedłożeniem rządowym, natomiast poseł Froestig (koło żydowskie) oświadczył się przeciwko ustawie, podając w wątpliwość naturę konstytucyjną.

Poseł Wasyńczuk wypowiedział się przeciwko ustawie ze względów politycznych, poseł Thugut proponował czas trwania pełnomocnictw, określony w projekcie ustawy na jeden rok, ograniczyć do 6 miesięcy.

Wywody posła Thuguta poparli posłowie: Diamand (P. P. S.), Chądzyński (N. P. R.), i Byrka („Piaś”), przy czym Byrka proponował skrócenie terminu obowiązywania ustawy do trzech miesięcy i wskazał też na to, że w ustawie pominięto kwestję nowych podatków, jak np. zakładowego.

W dalszym ciągu dyskusji poruszono kwestję powołania do życia z łona Sejmu

pewnego organu, bądź to uchwalającego, bądź to doradczego. Przeważała opinia, że powołanie do życia organu uchwalającego byłoby sprzeczne z konstytucją, pod czas gdy ciało doradcze nie uchylałoby odpowiedzialności rządu i nie byłoby sprzeczne z konstytucją.

Jutro o godz. 10.45 rozpocznie komisja dalsze obrady.

Przed rozpoczęciem dyskusji szczegółowej ma zabrać głos premier Grabski.

TREŚĆ USTAWY O NAPRAWIE SKARBU PAŃSTWA I REFORMIE WALUTOWEJ.

Art. I. Dla naprawy skarbu państwa i przeprowadzenia reformy walutowej postanawia się, co następuje:

1) przyspieszenie terminu płatności i uproszczenie postępowania w dziedzinie niektórych opłat i podatków państwowych,

2) wprowadzenie zmian w stosunkach celnych, stosownie do koniunktury gospodarczych,

3) zastosowanie niezbędnych dla uniknięcia deficytu budżetowego oszczędności w gospodarce państwowej drogą zmian w granicach konstytucyjnie określonych organizacji i zakresu działania i postępowania władz i urzędów administracyjnych, względnie zniesienia tych władz i urzędów, z wyjątkiem jednak ministerstw,

4) przekazywanie samorządom niektórych zadań i czynności, sprawowanych dotąd przez organa państwowe, zapewnienie samorządom odpowiednich własnych źródeł dochodu, wprowadzenie do gospodarki samorządowej zasady oszczędności oraz zasady pokrywania wydatków nadzwyczajnych drogą ujęcia skarbowości samorządowej w ściśle przepisy budżetowe i rachunkowe,

5) zaciągnięcie do wysokości 500 milionów franków złotych pożyczek państwowych, którym mają być nadane specjalne uprawnienia i gwarancje, nie połączone jednak z wydzierżawieniem monopolii i kolei państwowych,

6) sprzedaż państwowych przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych z wyjątkiem salin, do wysokości 100 milionów franków złotych,

7) dokonywanie zmian w statutach instytucji kredytu długoterminowego, jak również zmian ustaw i statutów instytucji finansowych państwowych, instytucji przez państwo dotowanych oraz tych, w których państwo posiada udział, tudzież ich organizację względnie łączenie (fuzje)

8) ustalenie i wprowadzenie nowego systemu pieniężnego opartego na monetach różnej wartości, a w szczególności ustanowienie jednostki monetarnej oraz określenie i wypuszczenie środków płatniczych, mających moc zwalniającą od zobowiązań,

9) przejście na nową walutę z relacją marek polskich do przyszłej jednostki monetarnej oraz likwidacja P. K. K. P.

10) przerachowanie na nową walutę zobowiązań publicznych i prywatno-prawnych oraz ustalenie sposobu i terminu ich spłaty,

11) powołanie do życia banku emisyjnego na mocy specjalnego statutu, udzielenie mu uprawnień do emisji biletów bankowych i nadanie dokumentom tego banku charakteru aktów publicznych (z tytułu egzekutywy) oraz przekazanie mu w drodze alienacji majątku państwowego, znajdującego się w posiadaniu P. K. K. P. jak również majątku skarbu narodowego, tudzież zawarcie z bankiem emisyjnym umowy, ustalającej jego stosunek do banku państwa,

12) konwersja i konsolidacja pożyczek i zobowiązań państwowych.

Art. II. Wykonanie postanowień art. I będzie dokonane w ciągu roku 1924 drogą rozporządzeń prezydenta Rzeczypospolitej, wydawanych na podstawie uchwały rady ministrów.

Art. III. Ustawa niniejsza obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej.

Art. IV. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

—XX—

SPRAWY POLITYKI POLSKIEJ.

UCHWAŁY RADY MINISTRÓW

PAT. — WARSZAWA, 2 stycznia. — Rada ministrów na posiedzeniu w dniu 2 stycznia 1924 roku po załatwieniu spraw bieżących uchwaliła m. in. rozporządzenie w sprawie unormowania diet dziennych, projekt ustawy o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich żydów, będących stałymi mieszkańcami gmin na obszarze b. Królestwa Kongresowego, projekt ustawy w przedmiocie przyjęcia Rep. tej polskiej do międzynarodowego biura hydrograficznego w Monaco, oraz rozporządzenie w sprawie zmian kwot pieniężnych w ustawach o sadach przemysłowych i kupieckich, obowiązujących w województwach poznańskim i pomorskim.

KONFERENCJA DYREKCJI KOLEJOWYCH.

PAT. — WARSZAWA, 2 stycznia. — Dnia 8 h. m. odbędzie się w minister

stwie kolei żelaznych konferencja prezesów wszystkich dyrekcji kolejowych pod przewodnictwem p. ministra kolei żelaznych, inż. Tyszkę.

Przedmiotem obrad będzie sprawa dostosowania gospodarki finansowej poszczególnych dyrekcji kolejowych do planu sanacji finansów państwowych oraz sprawa ustalenia wysokości funduszu obrotowego.

RADJOSTACJA WARSZAWSKA ODDANA DO UŻYTKU PUBLICZNEGO.

PAT. — WARSZAWA, 2 stycznia. — W dniu wczorajszym warszawska radjostacja została oddana do użytku publicznego. Depesze przyjmują wszystkie urzędy telegraficzne. Dopuszczalne są następujące depesze: zwyczajne, pilne, prasowe państwowe i częściowo pilne.

Związek Ubezpieczeniowy Przemysłowców Polskich i „Wisła“

Wzajemne Towarzystwo Ogniowe w Warszawie

podają do wiadomości, iż na mocy otrzymanego zezwolenia odnośnych Władz Rządowych
przyjmują z dn. 1 Stycznia 1924 r. ubezpieczenia

W DOLARACH AMERYKANSKICH

od ognia, od kradzieży z włamaniem i transportów

Centrala w Warszawie, przy ul. Miodowej 8. Oddział w Łodzi, ul. Piotrkowska 165, tel. 190.

Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych

Oddział Łódzki

zawiadamia o otwarciu działu

ubezpieczeń w dolarach.

Oddział Łódzki P. D. U. W. :: Tel. 688. :: Ul. Moniuszki 8.

TOSIA SZMULEWICZÓWNA

JAKÓB HALPERN

zaręczeni.

Łódź, w Grudniu 1923 r.

*****
Dr. med. D. Alterman

akuszer-ginekolog

Zawadzka 21

przyjmuje od 5-7-ej. 6499

*****

Włochy zaniepokojone sojuszem czesko-francuskim.

PAT. — PRAGA, 2 stycznia — Polradjo. „Narodni Listy“, omawiając przyjęcie, z jakim spotkał się sojusz francusko-czechosłowacki w poszczególnych państwach, zaznacza, że Włochy, Austria i Węgry zapatrują się na wspomniany sojusz z najzupełniejszym spokojem, natomiast szczególne rozgoryczenie ujawnia prasa włoska. Jest to — jak zaznacza dziennik — zrozumiałym ze względu na całokształt polityki powojennej Włoch.

Włochy — piszą „Narodni Listy“ — zawsze zapatrywały się podejrzliwie na małą ententę, która, jak stwierdzają

ma dojrzeć do stworzenia czegoś w rodzaju b. monarchii Habsburgów, również z przewagą żywiołów słowiańskich. Stworza — pisze dziennik — ustawał nie tylko nawiązać dobre stosunki między małą ententą a Włochami, lecz nawet zapewnić tym ostatnim domniemaną stanowisko wbrew państwu małej ententy. Następnie Stofzowie zmienili swoje stanowisko w tej sprawie, obawiając się, że mała ententa, do której należała Jugosławia, będzie wymagała od Włoch zbyt wielkich poświęceń.

Mrozy, zawieje i trzęsienie ziemi.

ZAWIEJE ŚNIEŻNE W GDAŃSKU.

PAT. — GDAŃSK, 2 stycznia — Od kilku dni trwają tu nieustanne zawieje śnieżne. Na ulicach, na których odbywa się mniejszy ruch, warstwy śnieżne dochodzą do wysokości pół metra. Ruch podmiejski prawie zupełnie ustał a ruch kolejowy odbywa się z kilkumiesięcznym opóźnieniem.

MROZY, ŚNIEGI I TRZESIENIE ZIEMI WE WŁOSZECH.

PAT. — RZYM, 2 stycznia. — W Rzymie spadł dziś ponownie śnieg. W całych Włoszech panują silne mrozy. We Flo-

rencji 5 stopni mrozu i śnieg. W Catoro mróz doszedł do 28 stopni. W Pieve do 20 stopni, w Longarone do 15 st., w Budino do 8 stopni, w Manconie i Tesaro odczuto dziś trzęsienie ziemi, które trwało w Manconie 10 sekund i wywarło silne wrażenie na ludności.

ORKAN NA MORU CZARNYM.

PAT. — MOSKWA, 2 stycznia. — Na Czarnym morzu szalał orkan, skutkiem którego wiele okrętów, znajdujących się na pełnym morzu, zostało poważnie uszkodzonych. W miejscowości Anata pociąg złożony z 22 wagonów, został przez orkan zrzucony do morza.

MOWA NOWOROCZNA KRÓLA BELGIJSKIEGO.

PAT. — BRUKSELA, 2 stycznia — Polradjo. W czasie przyjęcia noworocznego w pałacu królewskim, król Albert, odwołując się na przemówienie przewodniczącego izby, oświadczył między innymi:

Wierzę w solidarność i kredyt narodowy, a zwłaszcza, że stała praca na wszystkich szczeblach drabiny społecznej jest jedynie drogą, mogącą podnieść kurs waluty belgijskiej i przywrócić równowagę finansową. Jest to jednak rzeczą konieczną, zaznaczył król, aby Niemcy wywiązały się ze swych zobowiązań.

Gdzie?!!

Kiedy?!!

„NOC W KRAINIE BAŚNI“

Dowiesz się jutro.

Zmiana ustroju w Grecji.

PAT. — PARYŻ, 2 stycznia. — „Echo de Paris“ donosi z Aten, iż 62 liberalnych posłów odłamu republikańskiego przyjęło jednogłośnie wniosek, żądający zwołania zgromadzenia narodowego. Posłowie liberalni zażądali na wstępie utworzenia senatu, który nie istnieje w Grecji od r. 1864. 81 posłów liberalnych odmówiło wszelkiej współpracy z republikańcami, zamierzając ugrupować się jako stronnictwo Venizelosa.

PLEBISCYT W GRECJI.

PAT. — ATENY, 2 stycznia. — Polradjo. Prasa donosi, że Venizelos, udając się do Aten, wysłał do rządu greckiego radio-telegram, podający myśl ogłoszenia plebiscytu w sprawie utrzymania lub zniesienia monarchii.

OTWARCIE ZGROMADZENIA NARODOWEGO.

PAT. — ATENY, 2 stycznia. — Gornatas otworzył zgromadzenie narodowe, zawiadamiając o dymisji gabinetu.

Przed ustąpieniem Baldwina.

KONSERWATYŚCI I LIBERAŁOWIE NIE SKONSOLIDUJĄ SIĘ.

PAT. — LONDYN, 2 stycznia — „Daily Express“ pisze, że konserwatyści i liberałowie sprzeciwiają się stanowczo projektowi konsolidacji względnie fuzji tych partji.

KONSOLIDACJA LIBERAŁÓW.

PAT. — LONDYN, 2 stycznia. — Polradjo. W związku z konsolidacją obu odłamów stronnictwa liberalnego partja ta

wyłosiła wspólny komitet wykonawczy, złożony ze stronników Asquitha i Lloyd George'a.

MEETING LABOUR PARTY.

PAT. — LONDYN, 2 stycznia. — Polradjo. W przyszłym tygodniu zwołany będzie do Londynu meeting frakcji parlamentarnej Labour Party. W poniedziałek przyszłego tygodnia zbierze się rada naczelna odłamu niezależnych Labour Party dla naradzenia się nad sytuacją polityczną.

PO ŚMIERCI GEN. BUATA.

PAT. — WARSZAWA, 2 stycznia. — W dniu 31 grudnia roku zesz. minister spraw wojskowych gen. Sosnkowski generalnego Stanisław Haller przesłał na imię francuskiego ministra wojny obszerny telegram kondolencyjny z powodu śmierci

francuskiego szefa sztabu generalnego gen. Bauta, przyczem minister spraw wojskowych gen. Sosnkowski polecił polskiemu attache wojskowemu w Paryżu Heberowi reprezentować armię polską na pogrzebie.

PROTEST SKAZANEGO.

PAT. — BERLIN, 2 stycznia — Berliński „Tageblatt“ donosi, że prezydent policji Gritzner skazany w procesie düsseldorfskim na 20 lat więzienia, zwrócił się do francuskiego sądu wojennego w Düsseldorfie z następującym pismem:

z powodów faktycznych i prawnych w szczególności z powodu naruszenia ustawy waskiej o wojnie lądowej, polewał jako prezydent policji wystąpiłem 30 września 1923 r. przeciwko separatystom, jako zdrajcom stanu, zgodnie z ustawami niemieckimi“.

„Apeluję przeciwko memu skazaniu“

Reakcja francuska przeciw Polsce.

W chwili, gdy z okazji zmiany roku należy podsumować plony naszej dyplomacji, wydarzył się fakt, który więcej mówi niż wszelkie bilanse. Niebawem ma być podpisany układ polityczny między Francją a Czechosłowacją, przyczem fakt ten napędza trwogą całą opinię polską. Dlaczego? Przyjaciele naszych przyjaciół są, według przysłowia, naszymi przyjaciółmi, czemu zatem mamy się martwić wskutek przybycia naszemu przyjacielowi francuskiemu przyjaciela czeskiego, który również nie należy do naszych urzędowych wrogów? W odpowiedzi na to pytanie tkwi cały fałsz sytuacji, w jakie wtrącała nas endecja, wodząca rej w dyplomacji polskiej, mimo zmieniających się jak w kalejdoskopie, różnobarwnych rządów.

Układ między Czechami a Francją oznacza nic innego, jak zbliżenie się Francji do Rosji, a zatem odsunięcie się od Polski. W zbliżeniu się Francji do Rosji nie ma nic dziwnego. Dziwna jest tylko nałowność tych dyplomatów polskich, którzy nas zapewniali, że Francja kiedykolwiek po wojnie od Rosji się oddaliła i że postanowiła zamiast Rosji obrać sobie za sojusznika Polskę. Francję pchał interes polityczny ku Rosji od wojny 1871 r. Wojna ta była potrzebna Napoleonowi III dla wzmocnienia swej powagi osobistej i ustroju monarchicznego, a Bismarkowi dla zjednoczenia Niemiec. Wojna została przez Francję przegrana, a wskutek uprawianej przez Napoleona III klerykalnej polityce antywłoskiej na korzyść Watykanu powstało potrójne przymierze Niemiec, Austrii i Włoch. Dla przeciwstawienia się temu trójprzymierzemu związane zostało dwójprzymierze rosyjsko - francuskie, któremu najbardziej hołdowały francuskie koła reakcyjno - szowinistyczne. Przymierze to aż do ostatniej chwili było zarazem i antypolskie, gdyż jeszcze za rządów Kiereńskiego Francja uważała sprawę polską za wewnętrzną sprawę Rosji. Sojusz franko - rosyjski doznał szwanku dopiero po wybuchu rewolucji bolszewickiej, ale tylko ze względu na niechęć do bolszewików, jako do wrogów socjalnych oraz do istotnych, czy domniemyanych sprzymierzeńców Niemiec. Niechęć ta była jednak natury przemijającej. Bolszewikom się wydawało, że zdobywają cały świat dla chimery komunistycznej a militarystom francuskim się wydawało, że zapomocą armii kotrewolucyjnej i przy poparciu czechosłowaków, polaków itd. można zgnieść władców Kremła i posadzić z powrotem na tron cara. Była to jednak fantazja, w którą Francja mało się politycznie angażowała, poprzestając na okłarach pieniężnych. Gdy bolszewicy stali u bram Warszawy, urzędowa prasa francuska ponownie umizgała się do sowietów, nazywając je zbieraczami ziemi rosyjskiej i patriotycznym słowianofilami. Żądano tylko, ażeby dla zadokumentowania swej „poczciwości” przyrzekli bolszewicy zapłacić rentejerom francuskim carskie długi, na co jednak ciagle bolszewicy się nie zgadzali. Kokietowanie bolszewików nie ustawało także na konferencji genueskiej, ciagle pod warunkiem zapłacenia długów, lecz i wtedy bolszewicy odmówili, ponieważ — jak tłumaczy obecnie — nie brali tych umizgów poważnie.

Charakterystycznym jest, że najbardziej zdecydowane stanowisko rusofilskie zajmował francuski obóz reakcyjny, co jest zupełnie zrozumiałe, albowiem szło to w parze z jego germanofobią, i przeko-

naniem, że przed zaborczością Niemiec (przed wojną) i przed ich odwetem (po wojnie) ocalić może Francję tylko Rosja. O tem, że taką obronę Francja mogłaby znaleźć w Polsce nikt z francuzów poważ-

nie nie myślał, a tembardziej ażeby Polska mogła się przeciwstawić sojusznowi niemiecko - rosyjskiemu. To też widzieliśmy, że kiedykolwiek szło o spór między Polską a państwem, cieszącym się po parciem Rosji, Francja zawsze stawała po stronie naszych przeciwników. Tak było w sprawie czesko - polskiej i litewsko - polskiej.

Ostatnio, gdy stosunki franko - niemieckie również weszły na drogę załagodzenia, Polska nie znalazła ze strony Francji obrony także w sprawie kolonistów niemieckich. Niedocień na tem, Podczas gdy endecja szukała dla Polski stałej protekcji w kołach reakcjonistów francuskich, znajdujących się pod wpływem emigracji rosyjskiej, zlekceważono poparcie francuskiego obozu postępowego, który mógł stanąć po stronie naszych uprawnionych interesów ze względów ideowych, jak niejednokrotnie to czynił przed wojną. Zamiatowanie endecji do wszelkiej reakcji popchnęło ją do lekkomyślnych czynów jawnie sprzeciwiających się interesowi polskiemu.

Obecnie rozpoczynamy rok w zgola nieświetnym odosobnieniu. Przymierze z Francją na nic nam się nie przydaje, o ileby szło o zatarg z Rosją lub z jakimś państwem przegniatym poddawionem. Z Anglią nie zbliżyliśmy się, zaniebując najdogodniejsze sposobności. Traktat ryski tak jakby nie istniał, bo jego zobowiązania ekonomiczne Rosja nie wypełnia, a o politycznych cynicznie zapewnie, że one jej nie obowiązują. Czechy wyraźnie przeciw nam intrygują, gdzie tylko mogą. Do małej ententy nie wchodzimy i wejść nie możemy, bo jej intencje nie leżą na linii naszych interesów. Z państwami nadbałtyckimi żadne poważniejsze przymierze się nie klei. W dodatku wszechwładna Chjena związała losy Polski z losami reakcji wszechświatowej, wstawiając w świat, że Polska jest potrzebna Europie jako państwo militarne, umiejące się przeciwstawić zarazem Rosji i Niemcom. To wytworzyło w opinii postępowej światła mniemanie o Polsce, jako państwie wrocznym się zbrojącem, ciagle przygotowywującym się do wojny i łożącym cały swój budżet tylko na armję, a zatem takim, które nie zasługuje na kredyt. W tem tkwi źródło naszych niepowodzeń zarówno politycznych jak i ekonomicznych. Sytuacja ta staje się dla nas tem groźniejszą ile że zwolna lecz konsekwentnie we wszystkich krajach dochodzą do władzy sfery postępowe, mieszczańskie i robotnicze. Tej optakanej sytuacji nie należy przed opinią polską ukrywać.

Nie chodzi o szukanie winnych, bo winę ponosi zarówno prawica za czynne uprawianie reakcji jak i lewica za niedocień dostateczne przeciwstawienie się tej reakcji a miedzy i za chodzenie jej na rękę. Idzie o wydotanie się z tego niebezpiecznego osamotnienia. Kwestję tę należy postawić na porządek dzienny naszej publicystyki, przyczem z góry należy wyeliminować czynnik sentymentalny i demagogiczny. Nic łatwiejszego, jak narzekać na cudzą podłość i wysławiać własną szlachetność, ale taka obłuda w niczem nam nie pomoże, a w opinii obecnej tylko nas ośmieszy.

ADMONTOR.

Uproszczenia podatkowe.

Rozmowa z dyrektorem łódzkiej izby skarbowej p. Towarnickim.

Ostatnie dni grudniowe wykazały w pełni ogromne braki w organizacji kasowości skarbowej. Wprawdzie przyznać należy, iż w czasie tym zbiegło się szereg płatności oraz groźba waloryzacji, które potęgowały napór na kasy. Tem nie mniej należy przyznać, iż mimo zorganizowania 19 kas, nie stały one na wysokości zadania, gdyż nie mogły załatwić wszystkich płatników, skazując ich w dodatku na długie wyczekiwanie na mrozie i śnieżycy. Również nie odpowiada wymaganiom organizacja łódzkiej ekspozytury Pocztowej Kasy Oszczędności (P. K. O.), która przyjmuje wpłaty podatkowe. Bowiem dwa okienka funkcjonujące na tutejszej poczcie nie są w stanie załatwić wszystkich interesantów, zwłaszcza, iż poza wypłatami podatkowymi w dalszym ciągu w pełni jest utrzymany normalny ruch przekazowy.

Tak więc wypłacanie podatków połączone jest z największymi trudnościami. Ponieważ „Republika” pierwsza zainicjowała sprawę dokonywania wpłat podatkowych firm posiadających rachunki w bankach przy ich pomocy, a władze skarbowe mimo możliwości urzeczywistnienia tych uproszczeń, dotychczas ich nie wprowadziły, wobec tego zwróciliśmy się do dyrektora izby skarbowej, p. Towarnickiego, celem bezpośredniego omówienia naszych propozycji.

— Czy p. dyrektor nie uważa za wskazane, by urzędy skarbowe utworzyły w bankach rachunki, na które przepisywane byłyby należności podatkowe, przyczem bank zobowiązany byłby do odesłania władzom wykazów, zawierających nazwisko płatnika oraz tytuł, z którego nastąpiła płatność? — zapytaliśmy.

— Do przeprowadzenia tego jest konieczne zezwolenie ministerstwa — odpowiedział dyr. Towarnicki. — Przytem wykazania się poważne trudności, zwłaszcza przy walutowaniu wpłat. Okazały się one w pełni przy wpłaceniu daniny. Na zjeździe dyrektorów izb odzywały się głosy wypowiadające się przeciw posługiwaniu się bankami, gdyż gdziekolwiek do dzisiaj rozliczenia nie są ukończone.

— To są poważne względy — replikował dyr. Towarnickiemu nasz sprawozdawca — tem nie mniej braki możnaby usunąć i w innej formie dążyć do przyśpieszenia banków do współpracy przy ściąganiu podatków. Czy nie możnaby uniknąć wątpliwości co do terminu wpłacenia podatków przez przelewanie wpłat na konta odnośnych urzędów skarbowych w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej?

— Przecież dokonywanie wpłat w ten sposób jest dozwolone — odpowiedział p. Towarnicki. Każdy klient bankowy może zadysponować przepisaniem należności na rachunek w P. K. K. P.

— To nas nie zadawała — odpowiedział nasz sprawozdawca — gdyż nie chodzi tutaj o jednostkowe wpłaty, ale wpłaty kumulatywne, kilkunastu, czy kilkudziesięciu klientów bankowych.

— Tego narazie dokonywać nie można z powodu trudności w księgowaniu — odpowiedział dyr. Towarnicki.

— Jednak zdaje się, że przez rozdzielanie wpłat na poszczególne urzędy skarbowe oraz zaprowadzenie odnośnych wykazów możnaby pokonać te zresztą niewielkie trudności. Czy nie zechciałby p. dyrektor podjąć w tej sprawie inicjatywę — nalegał nasz sprawozdawca.

— Owszem, porozumię się z dyrekcją łódzkiego oddziału P. K. K. P., ale wolalibyśmy by używać w tym celu P. K. O., z którą ministerstwo ma odnośny układ — odpowiedział p. Towarnicki.

— To nie jest wystarczające — mówił nasz sprawozdawca — gdyż żaden bank nie podejmie się wpłacania P. K. O. należności za każdego klienta osobno. Punkt ciężkości leży w możności zbiorowego dokonywania przekazów. Tylko w tym wypadku mogłyby banki korzystać z P. K. O. Zresztą ze względów polityki walutowej należy raczej przychylić się do clearingowych przelewów, które można by łatwo dokonywać przez P. K. K. P. Czy nie podziela p. dyrektor tego poglądu?

— Muszę się wpięrow porozumieć z dyrekcją P. K. K. P. — odpowiedział dyr. Towarnicki — poczem dopiero będę mógł zająć ostateczne stanowisko w tej sprawie.

Przez tę rozmowę pchnęliśmy sprawę na bardziej konkretne tory. Przeszkód faktycznych nie ma. Co najwyżej przesady biurokratyczne. Czy jednak w dzisiejszej chwili nie powinny one upaść wobec powagi sytuacji. Wszak naczelnym nakazem polityki podatkowej jest sprawne i jak najmniej bolesne ściąganie wysokich choćby nawet podatków. Czy jednak może być coś gorszego niż obecne perypetje podatkowe? Nie ulega wątpliwości, iż dyr. Towarnicki przy powzięciu ostatecznej decyzji w pełni uwzględni te momenty.

A.A.A.

REALIZACJA MONOPOLU TYTONIOWEGO.

PAT. — POZNAŃ, 2 stycznia — W dniu 31 grudnia 1923 roku została zawarta pomiędzy radą nadzorczą a zarządem fabryki papierosów „Patria”, „Ganovera” i „Wlekiński” (tow. akc. w Poznaniu), a państwowym monopolem tytoniowym, reprezentowanym przez dr. Głowackiego i kierownika monopolu Bełzem-Ostrowskiego — umowa, mocą której całkowity majątek aktywny i pasywny firmy przechodzi z dniem 1 stycznia 1924 roku na rzecz skarbu polskiego.

Sport zagranicą.

Ostatnie wyniki.

Cały świat sportowy zaalarmowany został niezwykle klęskami, poniesionymi przez czołowe drużyny czeskie i wiedeńskie w Hiszpanji. T. C. Barcelona i Athletic Club Bilbao należą obecnie do najlepszych drużyn świata.

San Sebastian. Real-Cocedat-Rapid (Wiedeń) 2:1. Bramkę dla Rapidu strzelił Wesely. Bramka zwycięska z jedenastki. Rezultat dla Rapidu dobry, bowiem Real-Cocedat pobili terazniejszego mistrza Hiszpanji Bilbao 3:2. Real-Sociedad D. F. C. (Praga 3:1. Gładkie zwycięstwo drużyny hiszpańskiej.

Barcelona.

FC. Barcelona — Sparta (Praga) 1:0. Bramkę zdobył Marti w 32 min. W Sparcie znakomitym był Hojer. Następnego dnia 2:1 (rewanz). Bramki dla Barc. strzelił Marti i Aleantara. Dla Sparty Sedlatchek. Barcelona grała b. brutalnie. Najlepsi w Sparcie Cerveny, Hojer i Kada.

Vasas (Budapeszt) F. C. Barcelona (rez.) 2:0.

Bilbao Slavia (Praga) A. C. Bilbao 9:2 (4:0)! Stawia w wysokiej formie wzbudziła swą niezwykle rozwiniętą kulturą footb. olbrzymi serdeczny entuzjazm. Bramki dla Slavji strzelili: Czapek 4, Stapel 2, Vanik Kuzel i Krask po 1. Sędzia Torre dobry. Rewanz zakończył się wynikiem 4:4. Sędzia skandaliczny.

Lisabona.

Rapid (Wiedeń) — Benefico 2:1. Obie bramki strzelił Wesely.

Legnano.

Makkabi (Berno) — F. C. Legnano 0:0. Zupełna przewaga Makkabi. Niezwykły pech w strzale.

Specia Makkabi (Berno) F. C. Specia 0:0. Pech w strzelaniu i pod bramką prześladował Makkabi.

Turyń.

Wiener Sportklub FC. Torino 2:1. Bramki strzelił Powolny.

Zurych.

Vienna Grashoppers 2:1; Vienna (Wiedeń) Freiburg 1:1.

W Rapidzie (Wiedeń) wybuchł poważny kryzys. Cały szereg wybitnych graczy ma zamiar wystąpić z drużyny. Zarząd klubu liczy na to, że czas ułagodzi antagonizm. 25,000 funtów za atak. K. Sp. Millvall w Anglii chciał odstąpić cały swój atak za powyższą sumę drużynie szkockiej Raith Rovers. Ten handel graczami wywołał w świecie sportowym niezwykle porozumienie.

Szwecja wysłała do Paryżu na olimpiadę 300 reprezentantów, w tem 50 lekkoatletów.

M. T. K. w czasie swej bytności w Hiszpanji złożył wizję królewskiej parze i wręczył księżu Ottomanowi i jego rodzeństwu honorowe podarunki od klubu i magnatów węgierskich.

Tajemnicze zniknięcie.

W dniu wczorajszym zwróciła się do biura radzieckiego przy żydowsko-ludowej frakcji Łódzkiej rady miejskiej Chaja Fajzelcicha (Gubernatorska 18) z zawiadomieniem, iż przed kilku dniami zjawił się w jej mieszkaniu tajny agent kryminalnej policji z żądaniem udania się z nim jej męża, który rzekomo otrzymał dwa dni aresztu za to, iż nie posyłał dzieci do szkoły.

Po upływie dwóch dni żona nie mogąc doczekać się powrotu męża zwró-

ciła się po poradę do radnego Perelman, który zwrócił się telefonicznie do urzędu śledczego. Jednakże urząd żadnego rozkazu aresztowania nie wydawał.

Podobnie w żadnym więzieniu nie miało wiadomości o podobnym aresztancie.

O zagadkowej tej sprawie spisano odpowiedni protokół i wszczęto energiczne poszukiwania za zaginionym Fajzelcichem. (n).

Samobójstwo maszynisty.

Monter, zatrudniony w warsztatach kolejowych w Montpellier, we Francji, Paul Farbe, odebrał sobie życie w nadzwyczajnych okolicznościach. Wczesnym rankiem udał się on do parowozowni, wprowadził w ruch jedną z lokomotyw i stanął przed nią. Lokomotywa przejechała go oczywiście na śmierć,

a powiększając szybkość swego biegu, spotkała się z drugą maszyną, jadącą w odwrotnym kierunku. Pałacz i maszynista tej drugiej lokomotywy zdołali w porę wyskoczyć, tak że wynikiem zderzenia było tylko zniszczenie dwóch maszyn, jednego wagonu i toru kolejowego.

M. NADIR.

Impresje.

I.

Życie włożyło nowy krawat, oblało się wodą kolońską i poszło do teatru. Życie usiadło sobie w łoży.

Na nos włożyło okulary (życie jest troszkę krótkowzroczne) i poczęło obserwować scenę.

W pierwszym akcie na scenie królowało wielkie światło. Życie nigdy czegoś podobnego nie widziało. Obraz był nadzwyczaj ciekawy.

W schludnym pokoju siedziała para kochanków i prowadziła między sobą dziwną rozmowę.

Życie nigdy czegoś podobnego nie słyszało.

Przechyliło się poza barjerę łoża, nadstawiło uszu, by nie opuścić ani ani jednego słowa.

Boże drogi, kiedy życie mogło słyszeć podobne słowa?!

Wszystko było dlań nowe.

W drugim i trzecim akcie nastąpiły takie ciekawe konflikty, że życie musiało przetrzeć szkiełka okularów chusteczką, by lepiej zobaczyć, co się dzieje na scenie.

Życie jeszcze bardziej wychyliło się poza barjerę i wpiło oczy w twarze aktorów.

Akcja dramatu fascynowała.

Nigdy, nigdy — w żadnym czasie i na żadnym miejscu życie nie widziało podobnych scen jak w teatrze.

Kurtyna spadła...

Życie wstało z krzesła, klaskało w dłonie i wrzeszczało: „Brawo!!! Bis!!

Gdy życie opuściło gmach teatralny — było już bardzo późno.

Spojrzało na zegarek.

Było piętnaście minut po dwunastej. Życie zatrzymało się na chwilę, włożyło palec w usta i po zastanowieniu się doszło do wniosku, że dotychczasowe jego życie pełne było wad i błędów i że właściwie warto czasem zajrzeć do teatru, by przekonać się jak należy postępować w różnych sytuacjach.

Od tego czasu życie chodzi codziennie prawie do teatru i uczy się dykcji, gestów, i słów i staje się przez to coraz bardziej ciekawsze.

Coraz bardziej wyszlifowane.

Coraz bardziej matralne.

II.

A gdy panujący przyjdzie do mnie i powie:

Kącik dla pięknych pań.

Męczenniczki mody.

Karnawał się rozpoczął... Najwyższy też już czas zdecydować się na wybór odpowiedniej toalety!...

Zanim jednak omówimy wszystkie szczegóły i otrzymamy dokładne i sprawdzone informacje, co się przyjęło w stolicy świata, — zastanówmy się nad stylem sukni, mającej olśnić wielbiciele i wzbudzić podziw przyjaciółek.

Czy będzie to obcisła, prosta w linijach robe fourreau, przypominająca modę „Empire“? Czy wytworna krynolina cesarskiej Eugenji? czy rokokowe panniersy?

Niestety, wszystkie te style wymagają kształtów bardzo wysmukłych, to też panie, nie mogące się nimi poszczycić, z zapalem uprawiają kuracje schudzające.

Tłuszcz, słodczyce, potrawy mączne zostały wykluczone z menu nie-szczęśliwych męczenniczek Mody.

Największe smakoszki wyrzekają się ulubionych potraw, unikają ciast, czekolady, cukrów. — Chleb i woda

— oto czem żyje dbająca o linie paryżanka!

Panie, urządzając przyjęcia wyłącznie dla kobiet (za przykładem amerykańki) nieraz łamią sobie główkę nad ułożeniem menu, które nie naraziłoby miłych gości na niepożądany przybytek jednego choćby gramu tłuszczu.

Nie jest to rzeczą łatwą — paryżanki bowiem ogarnął taki lęk przed utyciem, iż nie dowierzają nawet lemoniadzie cytrynowej bez cukru, jedy nie herbatka rumiankowa cieszy się ich zaufaniem.

Drugą bronią przeciwko otyłości jest ruch wobec czego kobiety stały się entuzjastycznymi wielbiczkami fotingu, szluzgawki i czynią niezłomne postanowienia grań w tenisie — skoro tylko warunki atmosferyczne na to pozwolą.

Za najszczęśliwsze istoty na świecie uważane są też angielski, którym przysłowiowa wysmukłość kształtów i zręczność ruchów udostępnia wszystkie sporty, wszystkie style i modele toalet!

Dlaczego statystyka wykazuje wysoki procent dzieci nieślubnych wśród żydów.

Przy porównaniu liczb, dotyczących wyznań dzieci nieślubnych uderza wysoki procent szczególnie wśród ludności żydowskiej. Jest to wynik niedopełnienia obowiązku rejestracji w urzędzie stanu cywilnego przy magistracie m. Łodzi.

Po śmierci matki nie wolno już dzieci zrodzonych, z małżeństw żydowskich, zawartych tylko w rabinacie, rejestrować, jako dzieci ślubne.

Z tej racji powstają komplikacje prawne i majątkowe dla dzieci zrodzonych z takich małżeństw. Większość żydów zadawania się zameldowaniem w rabinacie urodzenia i ślubu, i z tego zaniedbania płyną trudności, które jak przekleństwo ciąży na dzieciach. Rejestracja natychmiastowa w urzędzie stanu cywilnego zapobiega tym kwestjom, a jednocześnie, w sposób prawem przepisany, załatwia obywatelskie konieczności państwowe.

Zbrodnia pielęgniarce i lekarza.

W Londynie aresztowano przed niedawym czasem pielęgniarke nazwiskiem Forest, pod zarzutem, iż przez zastrzyknięcie spowodowała śmierć niemowlęcia. Obecnie złożyła ona przed sędzią śledczym rewelacyjne zeznania. Przyznawszy się, że zastrzyknięcia takie dokonywane były często, aby przyspieszyć śmierć niemowląt, oświadczy-

ła, iż tych zbrodniczych praktyk nauczyła się od miejscowego lekarza. Przyznała się ona ponadto, że wspólnie z tym lekarzem dokonywała operacji, sprowadzających sztucznie poronienie. Za każdą taką operację otrzymywała 400 franków, dzieląc się tą sumą z lekarzem po połowie. Przeciw owemu lekarzowi wdrożone zostały dochodzenia.

Dr. med. J. IMICH

ZAWADZKA 35.

Choroby uszu, nosa gardła i krtani. Przyjmuje od 11—1 i od 4—6 w niedzielę i święta od 10—1

Nie pij mleka nieprzeżoconego!

Nie pij wody surowej!

Zawiadamiaj o zachorowaniach!

Tyfus w mieście

Wojna czy nie-wojna — wszystko jedno!

Muszę żyć do końca.

III.

Mało, że się cały dzień ogląda ludzkie twarze, że się widzi ich stroskane miny i podczernione oczy, że gdzie się obrócim — wszędzie ludzie, ludzie i ludzie — idziesz wieczorem na wystawę obrazów — znów widzisz wszystko to samo...

Mało, że się cały dzień słyszy przemądzałe zdania i „tendencje“ i „uwagi“, że cały dzień trąbią nam do ucha filozoficzne rady i wskazówki, jak iść przez życie by nie zbłądzić na cmentarzu, że ciągle „coś“ się słyszy — siadam wieczorem, otwieram książkę i czytam znów wszystko to samo...

Mało, że cały dzień miasto pakuje mi w uszy przeróżne turkoty, intonacje, dźwięki, bryzgi, bluzgi i trzaski, że głowa boli od tego szumu i gwaru wielkomięjskiego — idę wieczorem na koncert — i znów to samo...

Mało, że życie jest takie nad wyraz ciężkie i okropne, że byt jest taki niemożliwy, taki wyrafinowanie niemożliwy — kupuję bilet do teatru — to samo...

Boże, Boże najdroższy!...

Tłum E. F.

Wiadomości bieżące.

STYCZEN

3

CZWARTEK

Dziś: Daniela M. Gen. p.
Jutro: Eugenjusza m.

Wschód słońca o g. 7.40
Zachód o g. 3.26
Wsch. księżycy o g. 1.43 p.
Zachód o g. 3.18 r.
Długość dnia 7.46
Ubyło dnia g. 8.59

ŻYCZENIA NOWOROCZNE DLA P. WOJEWODY.

W sali recepcyjnej urzędu wojewódzkiego zebrał się celem złożenia życzeń noworocznych p. wojewodzie Rembowskiemu przedstawiciele władz i urzędów, oraz urzędnicy województwa i n. c. re.

Do p. wojewody imieniem zgromadzonych przemówił p. wice-wojewoda Łyszkowski.

Oświadczając, w pięknym przemówieniu p. wojewoda podkreślił ofiarną i pełną poświęcenia pracę urzędników państwowych mimo tak niedostatecznego wynagrodzenia i ze swej strony złożył życzenia urzędnikom. (p).

WŁAŚCICIELE DOMÓW MUSZĄ USUWAĆ LAWINY ŚNIEŻNE.

Komisariat rządu na m. Łódź uprzedza tych właścicieli domów, gdzie wiszą lawiny śnieżne, grożące upadkiem, by w dniu dzisiejszym zostały usunięte. W przeciwnym razie spisywane będą protokoły, oraz właściciele domów pociągani będą do odpowiedzialności karnej.

Pożądaniem byłoby by właściciele domów skomunikowali się ze związkami kominiarzy, gdyż wątpliwe jest, czy dozorcę domowi dadzą sobie radę z ogromną śniegą.

Miary metryczne. Wobec wejścia w życie z dniem 1 stycznia rozporządzenia o nakazie używania miar i wag rosyjskich, rozpoczęcie się obecnie kontroli w sklepach, których właściciele nie stosują się do tego rozporządzenia karami będą z całą surowością. b.

Z pogotowia ratunkowego. Według sprawozdania wydziału zdrowotności publicznej, pogotowie ratunkowe w ciągu listopada r. ub. wzywane było 429 razy. W ciągu doby pogotowie ratunkowe było wzywane najmniej do 5 wypadków, a najwięcej do 11 wypadków. Na stację pogotowia w okresie sprawozdawczym z prośbą udzielenia pomocy lekarskiej zgłosiło się 49 chorych. Wyjazdów pogotowie ratunkowe miało 267. Opóźnionych wypadków z powodu braku karetki, zajętej innym wypadku było w listopadzie 80.

Z kinematografu oświatowego. Bieżący program (od 2 do 6 stycznia r. b.) zawdzięczając staraniom wydziału oświaty i kultury przedstawia się nadzwyczaj imponująco. Na całość składają się piękne malownicze widoki Lizbony, stolicy Portugalii, rośliny i owoce polowanie na krosy, koń w skoku, kwiaty Japonii, Brugges, miasto w Belgii oraz Narcyjsia.

Rosja jako rynek zbytu Łodzi.

W niedzielę, dnia 6-go stycznia r. b. o godz. 12 i pół w południe w sali „Casina” wygłosił dyrektor krajowego związku przemysłu włókienniczego wiec St. Pawłowski odczyt p. t. „Rosja — rynek zbytu dla Łodzi”. Treść odczytu — to wrażenia z niedawnej podróży przemysłowców łódzkich do Moskwy. Odczyt wywołał w mieście wielkie zainteresowanie.

ea muzyka i sztuka.

TEATR MIEJSKI.

Dziś, w czwartek, staraniem T. U. R. po cennach najniższych „Proces rozwodowy” S. Garricka. W piątek powtórzenie wczorajszej premjery. Świątecznej komedji znakomitego autora Tifredo de Musset p. t. „Świecznik” z udziałem p. Ireny Solskiej-Grosserowej.

Jaka żonka jest najlepszą?

Żonka z miłości? — Nie!
Żonka z rozsądku? — Nie!
Żonka z posagiem? — Nie!
Żonka z rozstargnienia? — Nie!
Żonka z przymusu? — Nie!
Żonka „pour taire des bebés”? — Nie!

ŻONKA Z LICYTACJI?

!! TAK !!

A jak to się stało opowiemy Wam jutro na ekranie w kinie

CASINO

TEATR POPULARNY.

Dziś, w czwartek, dnia 3 b. m., o godz. 8-iej wieczorem odegrany będzie wodewil w 4-ach aktach p. t. „Krakowskie zuchy”.

T. M. M.

Jutro da się słyszeć w towarzystwie miłośników muzyki skrzypek-wirtuoz p. Ignacy Weisenberg, który po powrocie z Rosji w Filharmonii warszawskiej zjednał sobie uznanie prasy i publiczności.

KONCERT PROF. J. ŚLIWIŃSKIEGO.

Na najbliższym koncercie popołudniowym w niedzielę d. 6 b. m. wystąpi najznakomitszy nasz pianista prof. Józef Śliwiński, który na program koncertu wybrał perły ze swego arcybogatego repertuaru. Prof. Śliwiński należy bezsprzecznie do pierwszorzędnych pianistów świata wej sławy, a mistrzowska gra jego pozostawia na długo niezatarte wrażenie artystyczne.

Kronika policyjna.

HANDEL WALUTA ZAGRANICZNA.
Doprowadzono do komisariatu Majlecha Fajgenbaum, zamieszkałego przy ul. Aleksandrowskiej za uprawianie handlu dolarami.

STRZELANIE Z REWOLWERU PO PIJANEMU.

Zamieszkały przy ulicy Częstochowskiej nr. 5 Juliusz Fryczka, będąc w stanie nietrzeźwym, obok domu nr. 12 przy ul. Senatorskiej strzelał z rewolweru, wywołując popłoch przechodniów. F. odebrał rewolwer, o zajęciu spisano protokół.

KRADZIEŻ KIESZONKOWA.

Na ulicy Piotrkowskiej pomiędzy Przejazd, a Nawrot skradziono z kieszeni palta 34 miliony mk.
Z garażu przy ul. Sienkiewicza 37 nieznaną złodziejkę skradł magnet z samochodu, należącego do firmy „Brodaci”, wartości 200 milionów mk.

KRADZIEŻE.

W kasie skarbowej przy ul. Zachodniej z kieszni Franciszka Cybucha skradł Stefan Nowicki gotówkę. N. aresztowano.

— Z korytarza apteki W. Groszkowskiej, Konstąntynowska 15 skradziono Janinie Guźlewicz palto, wartości 100 milionów mk.

USILOWANIE SAMOBÓJSTWA.

Aleksandra Taraow, Sienkiewicza nr. 62 w celu samobójczym napiła się jodyny.

Zawezwany lekarz pogotowia udzielił jej pierwszej pomocy, pozostawiając ją na miejscu.

SAMOBÓJSTWO.

24-letnia żona robotnika Anna Jan kowca (Wólczańska nr. 162) w celu samobójczym napiła się jodyny.

Powód rozpaczyliwego kroku, niesnaski rodzinne.

Lekarz pogotowia po przepłukaniu denatce żołądka pozostawił ją na miejscu.

W drugiej połowie grudnia drożyzna wzrosła o 61,92 proc.

Komisja miejscowa do badania wzrostu kosztów utrzymania w Łodzi, złożona z przedstawicieli rządu, organizacji przemysłowców i organizacji robotniczych, na posiedzeniu swem w dniu 2 stycznia 1924 r. ustaliła, iż w drugiej połowie grudnia 1923 r. w porównaniu z pierwszą połową

grudnia 1923 r. koszty utrzymania rodziny pracowniczej, złożonej z 4 osób wzrosły o 61,92 proc. Koszt utrzymania w ciągu całego miesiąca grudnia 1923 r. w porównaniu z całym miesiącem listopadem 1923 r. wzrósł o 170,03 proc.

Wzrost drożyzny w Warszawie wynosi 62,6 proc.

PAT. — WARSZAWA, 2 stycznia. — Komisja do badania wzrostu kosztów utrzymania na posiedzeniu w dniu 2 stycznia 1924 r. ustaliła, że wzrost kosztów utrzymania w Warszawie w okresie od 16

grudnia do 31 grudnia włącznie, w porównaniu z okresem 1 grudnia do 15 grudnia wynosi 62,6 procent. W miesiącu grudniu w porównaniu z listopadem wynosi 171,36 procent.

Waloryzacja.

Jak płacono podatki magistratowi.

Jak obawiali się skutków waloryzacji płatności podatków świadczy fakt iż w sobotę, dnia 29 grudnia wplwono do kas magistrackich tytułem różnych podatków 27 miliardów 928 milionów marek, a w poniedziałek, dnia 31 grudnia — 63 miliardy 400 milionów mk.

W poniedziałek otworzono nadto 3 kasy w wydziale gospodarczym magistratu, gdzie przyjmowano podatki do późnego wieczoru.

Kasy magistrackie w przeciwieństwie do państwowych zdebiły przyjąć pieniądze od wszystkich zgłaszających się płatników. (b).

Papierosy i tytoń też zwaloryzowane.

Z dnem onegdajszym dyrekcja monopolu tytoniowego wypuściła nowy cennik z obliczeniami według franka szwajcarskiego.

Ceny papierosów fabryk prywatnych wynoszą luksusowe A. bez ustnika 0.060 fr., z ustnikiem 0.030; luksusowe B. — 0.045, z ustnikiem 0.040; najprzedniejsze A. 0.035, najprzedniejsze B. 0.030, przedni A. 0.45, przedni B. 0.20 frank.

Papierosy z fabryk rządowych „Egipskie” sztuka 0.045, „Damskie” 0.035, „Kafir” 0.050 fr.

Tytonie luksusowe z fabryk prywatnych 4 fr., najprzedniejszy 3.50 fr. przedni — 2.60, średni A. 2 fr. fajkowy — 1 fr., średni C. fajkowy 0.70 fr.

Tytonie z fabryk rządowych najprzedniejszy „Sultanski” 4 fr. za 100 gr. i przedni „Turecki” 0.60 fr. 25 gr. b.

Śnieżycy w Łodzi.

W ciągu ostatniej doby masy śniegu pokryły całe miasto. Drogi prowadzące do Łodzi są zupełnie zawałone i brak jest wszelkiego dowozu. Drożyzna rośnie z godziny na godzinę ze względu na warunki atmosferyczne. W razie dalszej śnieżycy lub powodzi grozi nam formalny głód.

Poważnym niebezpieczeństwem są również zwały śniegowe, zsuwające się z dachów domów. Śluszne rozporządzenia policyjne, nakazujące oczyszczenie dachów nie są wykonywane starannie, co prosi poważnymi konsekwencjami. Bryły śniegowe poczęści już zlodowaciały i zbiły się w twarde masy i tak, iż w razie spadku możliwe są śmiertelne wypadki z ludźmi. Niesłuszne jest natomiast nakazywanie przez policję dozorcóm zwożenie śniegu na podwórza domów. Gdy nadejdzie odwilż masy wody zaleją piwnice i suteryny. O wiele słuszniej byłoby tylko usuwanie śniegu ze środka jezdni i gromadzenie go w kopcach po bokach. Podczas odwilży spłynę wówczas wszystko powoli do kanałów. Metoda ta była z powo-

dzeniem stosowana w Łodzi przez okupacyjne władze niemieckie.

Szczególnie źle przedstawia się sytuacja na krańcach miasta, które formalnie zasypywane są śniegiem.

Ktoś dowcipny dobrze zauważył wczoraj, że nareszcie władze niebieskie zwaloryzowały nam... zimę.

Śnieżycy na kolei. Z powodu wielkich zasp śnieżnych onegdaj w nocy i wczoraj, pociągi nadchodziły na oba dworce łódzkie ze znacznym opóźnieniem, a nie które nierzyszyły zupełnie.

Wogóle nie wiadomo, który pociąg przyjedzie, a który zostanie w drodze i oczekiwanie kogokolwiek na dworcu jest niemożliwe jak również określenie daty wyjazdu i przyjazdu do miejsca przeznaczenia.

Dyrekcja kolejowa wysłała cały szereg pociołów pomocniczych, oraz „śniegowce”, które torują drogę pociągom, jednak usiłowania te były bezskuteczne, gdyż śnieg padał w dalszym ciągu i zasypywał całe szersze już tor.

15 miliardów marek zarobiło miasto na Sylwestrze.

Według prowizorycznych obliczeń wydziału podatkowego magistratu podatek sylwestrowski ściągnięty w restauracjach i z różnych obchodów sylwestrowych w nocy z 31 grudnia na 1-go stycznia przyniósł magistratowi blisko

15 miliardów mk. Lwia część tej sumy przypada na restaurację teatralną.

Warto przypomnieć, że zeszłego roku podatek sylwestrowski przyniósł magistratowi 12 milionów-mk. (b).

CZYTAJCIE

„EXPRESS WIECZORNY”

Utrzymaj czystość podwórza!
Mój ręce przed jedzeniem!

Tyfus w mieście

Widmo strejku w przemyśle włókienniczym.

Robotnicy żądają stosowania wskaźnika drożyznianego i rozpoczynają walkę o waloryzację płac.

Zebranie klasowców.

W sali O. K. Z. Z. odbyło się zebranie delegatów fabrycznych związku klasowego.

Mówca wskazał, że przedstawiciel związku zwrócił się z zapytaniem do przemysłowców czy wypłacą tę podwyżkę, na co ten odpowiedział, że prawdopodobnie nie będą jej stosowali, lecz ostatecznie to przemysłowcy później rozstrzygną.

Następnie po odejściu przemysłowców przedstawiciele robotników zapytali się inspektora pracy o jego zdanie co do stosowania tej podwyżki, na co ten odpowiedział, że według jego zdania przemysłowcy winni jeszcze za gruz dzień podwyżkę stosować.

Dalej oświadczył p. Muszyński, że komitet wykonawczy związku postanowił nie cofnąć się nawet przed wywołaniem strejku, gdyby przemysłowcy nie zastosowali tej podwyżki.

Mówiąc o dalszej akcji mówca wskazał, że w dalszym ciągu podobne komisje z udziałem przemysłowców nie będą się odbywały i należy się zastanowić nad dalszą akcją, a ustawa o przymusowym stosowaniu wskaźnika jest jeszcze daleką od jej uchwalenia, gdyż zachodzić będą poprawki w sejmie i senacie.

Zebranie związku „Praca“.

W dniu wczorajszym odbyło się zebranie delegatów związku zawodowego „Praca“.

W komunikatach p. Kazimierczaka poruszył sprawę wyrzucanych z Niemiec robotników polskich i wywożenia ich masowo w nieopalonych wagonach bez dania możliwości porozumienia się z władzami polskimi. Mówca podkreślił, iż są to ci sami robotnicy, których okupanci pod karabinami wywozili na roboty do swej ojczyzny, gdy była w potrzebie, a obecnie w ten sposób ich traktują.

W dyskusji delegaci fabryczni domagali się, aby rząd stosował tę samą represję w stosunku do obywateli i robotników niemieckich, bo w przeciwnym razie robotnicy łódzcy samą zasto są odpowiednio metody w stosunku do Niemców, pracujących w fabrykach łódzkich.

Następnie p. Kazimierczak referował sprawę podwyżki. Na wstępie odczytał zebraniem treść ustawy o przymusowym stosowaniu wskaźnika przy wypłacaniu zarobków. Opowiadał również p. Kazimierczak, jak sprowokował przemysłowców wielkich do wyjaśnienia, czy zrywają umowę, czy nie i w tym celu ukazała się wzmianka, że wiel

kie i senacie. Należy być przygotowanymi do energicznej akcji w celu zapewnienia sobie minimum egzystencji. Robotnicy winni dążyć do waloryzacji zarobków jak to uczynił rząd w stosunku do podatków szczególnie, iż zarobki te otrzymują po tygodniu pracy, a dzięki dotychczasowym obliczom komisji robotnicy stracili od lipca 200 proc. ze swych zarobków. Robotnicy winni zająć tak zdecydowane stanowisko, aby komisję kontrolną poprzeć w całej rozciągłości, gdy wystąpi ona do walki o waloryzację płac.

Po dłuższej dyskusji przyjęto rezolucję następującej treści:

Zebrani delegatów fabrycznych w dniu 1 24 r. po wysłuchaniu referatu w sprawie zastosowania wskaźnika drożyznianego wyliczonego w dniu 2 stycznia za drugą połowę grudnia obowiązku kowo zaliczonym być powinien, gdyż umowa zawarta w lipcu obowiązuje do 31 grudnia włącznie. Jeżeli przemysłowcy tego wskaźnika nie zastosują, robotnicy gotowi są przystąpić do strejku. Na przyszłość zarząd główny zwróci się do komisji centralnej, aby ta przez posłów swych postawiła przed sejmem sprawę waloryzacji zarobków.

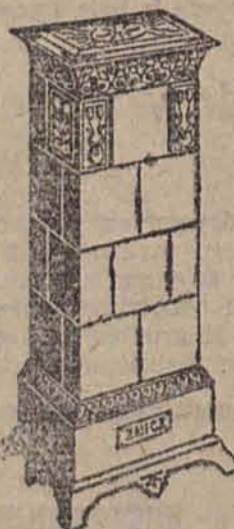
ki przemysł umowy nie zerwał na skutek czego przemysłowcy pośpieszyli się i wyjaśnili, że już na jednej z poprzednich konferencji umowę zerwali.

Obecnie ministerstwo otrzymało list związku w sprawie zerwania umowy i pewnie będzie interwenjowało w tej sprawie. O ile jednak przemysłowcy nie będą chcieli wypłacić obecnej podwyżki 62 proc. to znów powstanie zatarg, a robotnicy nie cofną się przed strejkami, gdyż wzrost drożyzny za drugą połowę grudnia stosuje się do umowy i przemysłowcy winni jej dotrzymać.

W końcu po wskazaniu o zmianie w obliczaniu podatku dochodowego, przyjęto jednogłośnie rezolucję domagającą się od rządu w pierwszym rzędzie obrony robotników wydalanych z Niemiec i wydalania tyłu obywateli niemieckich z równoczesnym skonfiskowaniem ich majątków na rzecz wydalonych robotników polskich.

W sprawie obecnej podwyżki wyrażono oburzenie z powodu zerwania umowy przez przemysłowców i wskazano, że o ile podwyżka za grudzień nie będzie wypłacona, dojdzie do ostrego konfliktu aż do strejku włącznie. b.

Ponieważ zaś stosowanie ustalonych wskaźników w myśl uchwał komisji wywołuje ustawiczne zatargi, żądają przeto oparcia zarobków na parytecie złota. (p).

Dla mieszkań i biur

PIECYKI 344
PRZENOŚNE
SZAMOTOWE

„ZNICZ“

Wodna 12, tel. 5-22

Maximum ciepła
przy
minimum opału.

Na miejscu kuchenski

Pismo „Pracy“ do ministerstwa pracy

Onegdaj odbyło się posiedzenie zarządu głównego polskiego związku zawodowego włóknarzy „Praca“, na którym omawiano sprawę zerwania umowy przez przemysłowców i wypłacenia podwyżki, jaką w dniu wczorajszym uchwaliła komisja statystyczna.

Związek zawodowy „Praca“ wystosował do ministerstwa pracy i op. sp. pismo następującej treści:

„Niniejszym komunikujemy W. Panu ministrowi, że przemysłowcy łódzcy wymówili zawartą z nami umowę, na podstawie której były regulowane podwyżki płac w przemyśle włókienniczym.

Umowa była z przemysłowcami zawarta do dnia 31 grudnia 1923 r. i oparta była na wskaźniku komisji statystycznej przy urzędzie wojewódzkim w Łodzi, wobec tego, iż rząd wniósł ustawę do sejmiku, której drugie czytanie odbyło się i jak nam wiadomo sejm w drugim czytaniu ustawę tę przyjął, na podstawie której obowiązkowo wszystkie wskaźniki komisji statystycznej danego okręgu muszą być przez przemysłowców stosowane do płac robotniczych, prosimy p. ministra o szybką i energiczną interwencję ze strony rządu u łódzkich przemysłowców, gdyż w razie opóźnienia takowej, może wybuchnąć strejk, który jest więcej w obecnej chwili nie pożądany dla poczynań rządu.

Ponieważ obliczenia komisji statystycznej w Łodzi odbędą się w dniu 2 stycznia 1924 roku za czas od 15 do 31 grudnia ubiegłego roku, więc podwyżka na ten okres słusznie się robotnikom należy, począwszy od dnia 1 stycznia roku bieżącego, wobec tego, że przemysłowcy wymówili tę umowę, a zawrzeć czy przedłużyć żadnej umowy nie chcą powstać na tem tle bardzo poważny zatarg, który może w obecnej chwili mieć daleko idące następstwa, choćby i z tego względu, że płace robotników są tak niskie w stosunku do obecnej

CZY WIELKI PRZEMYSŁ ZERWAŁ UMOWĘ.

Związki zawodowe otrzymały pismo wielkiego przemysłu z oznajmieniem, iż wobec zmianek w niektórych piśmie, jakoby wielki przemysł zerwał umowę, przypominając, iż o zerwaniu

drożyzny, że dowodzić tego, byłoby zbyt trudne.

Dla orientacji podajemy tu kilka typowych dziennych płac robotniczych. Robotnik zwyczajny zarabia dziennie 2.216.000 mk., przed wojną zarabiał jednego rubla 10 kopiejek, robotnik w farbiarni przy maszynie dziennie zarabiał 2.981.000 mk., przed wojną miał jeden rubel 30 kopiejek, Tkacz na wąskich krociach bawełnianych — 2.843.500 m. przed wojną rubel 55 kop., Przędźnik na bawełnie przy samoprzadach wózkowych obecnie dziennie w akordzie zarabia 4. 673.500 mk., przed wojną — 2 ruble 85 kop.

Z powyższego widać, że płace te są w czasie obecnym w porównaniu do płac przedwojennych w rażącej sprzeczności, jak również i do obecnej drożyzny.

A gdy się weźmie pod uwagę redukcję płac robotniczych, trwającą już z górą pół roku, to otrzyma się rezultat wprost straszny.

Redukcja dotknęła w obecnym czasie wszystkie fabryki, które pracują 2 do 3 dni w tygodniu, zarówno w średnim jak i dużym przemyśle, z wyjątkiem fabryki Gajera, natomiast w przemyśle małym bardzo wiele fabryk już zupełnie zamknięto.

Wobec powyższego prosimy p. ministra o interwencję jaknajszybszą i chcemy wierzyć, że sprawa ta znajdzie należyte zrozumienie u rządu.

Po wysłaniu powyższego pisma postanowiono przystąpić do bezwzględnie go strejku, o ile przemysłowcy nie zechcą wypłacić podwyżki, ustalonej przez komisję do badania zmian kosztów utrzymania w dniu wczorajszym.

Podobne stanowisko zajęły związki klasowe, wobec czego przemysł stanął wobec widma strejku, który w obecnych warunkach będzie prawdziwą katastrofą dla dotkniętych waloryzacją wszelkich wydatków robotników. (b).

umowy mówili już z przedstawicielami związków zawodowych na ostatniej konferencji, wobec czego nie uważają za stosowne znów donosić o tem piśmie niemiennie związkom. (p).

Metalowcy obu związków za dalszym strejkami.

W dniu wczorajszym w sali O. K. Z. Z. (Dzielnia 50) odbyło się walne zebranie strejkujących robotników przemysłu metalowego.

Liczni mówcy napiętnowali stanowisko przedsiębiorców, którzy w tak krytycznej sytuacji dla robotnika nie tylko odmawiają mu spełnienia słusznych postulatów, ale usiłują zredukować jeszcze obecne zarobki.

Zebranie uchwaliło wybrać po 3-ech delegatów z każdego związku jako u czestników mającego się odbyć posiedzenia komisji międzyzwiązkowej.

Zasadniczym postulatem strejkujących jest bezwzględne stosowanie podwyżek normowanych według orzeczeń komisji statystycznej, a zamiary uszczuplenia normy płac oceniane jako prowokacja i zmuszające robotników do kontynuowania rozpoczętej walki, którą zdecydowani są przeprowadzić w najostrożniejszej formie.

ZADAJCIE WSZEDZIE ROSYJSKA HERBATE NAJLEPSZA W SMAKU

Powszechnie znanej w Polsce

PRZEDWOJENNEJ FIRMY

TWO HANDLU HERBATA

Bazyli Perłowiec i SYNOWIE

ZALOŻONEJ W 1787 ROKU

Oddział w Warszawie, Marszałkowska 52. Telefon 18-50.

„Przedstawiciel w Łodzi Stanisław Kubiak, Aleje Bożycyżki Nr. 41, tel. 19-93“.

Zagadki waloryzacyjne.

W dniu wczorajszym wkroczyliśmy w okres zwaloryzowanej inflacji. Trudno nam przewidzieć w jakim stopniu urzędy skarbowe będą mogły podolać, bądź co bądź, bardzo skomplikowanym obliczeniom, zwłaszcza, iż personel mimo znacznego wyrobienia, nie stoi na poziomie zachodnioeuropejskim. Nie ulega wątpliwości, iż z tej strony liczyć się musimy z bardzo znacznymi trudnościami. Również koleje posiadające mniej zmienną taryfę, gdyż kurs franka złotego obowiązuje tam, na przeciąg dwóch tygodni, będą miały nielatywne orzechy do zgryzienia. Trudno, jesteśmy krajem niecelującym zbytnio w działaniach rachunkowych. Nie będziemy jednak zastanawiali się obecnie nad temi trudnościami.

Nas interesuje, inne zagadnienie. Jak wybrniemy z trudności finansowo-technicznych, wynikłych na tle gwałtownej w niektórych dziedzinach waloryzacji? Bawiem podzielimy poglądy, iż waloryzacja podatków jest koniecznością. Okrągły rok mijał, gdy na tem miejscu jedni z pierwszych rozpoczęliśmy analizę tego zagadnienia. Tem nie mniej zdecydowanie należy wypowiedzieć się, przeciwko gwałtownemu tempu waloryzacji kolejowej, a także pocztowej. Zanim wdamy się w analizę pewnych bardzo ciekawych cyfr, tej materji dotyczących, pragniemy stwierdzić ogólnie znaną i stale obowiązującą zasadę.

Podwyższenie taryf kolejowych w wypadkach nawet najbardziej uzasadnionych winno następować w sposób umiarkowany. Podwyżka tak gwałtowna, jak obecna wywołać musi silną rzeczony znaczne zmniejszenie się frekwencji osobowej a także dotkliwie odbije się na przewozach towarowych. Mając na uwadze fakt iż dochód znacznej części społeczeństwa odbiega bardzo od norm przedwojennych należało również stopniowo przejść do podwyżki taryf. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, iż zmniejszenie się dochodowości wskutek ograniczania ilości przejazdów i przewozów nie wpłynie dodatnio na ukształtowanie się budżetu kolejowego. Jasnym bowiem jest, iż po dwóch podwyżkach stuprocentowych w grudniu obecna kilkusetprocentowa przekracza nasze możliwości gospodarcze. Jest ona również bardzo ryzykowna w obecnych warunkach walutowych.

Jasnym jest, iż możliwości obrotowe przedsiębiorstwa nieudzielającego w zasadzie żadnych kredytów, ściśle związane są z wysokością obiegu pieniężnego. U nas jednak o tem zapomniano.

Wiadomości gospodarcze.

FATALNA SYTUACJA W PRZEMYSŁE I HANDLU.

W związku z ogólną stagnacją i przesileniem po miesiące krąży pogłoski o mających nastąpić upadłościach kilku większych firm, które w ostatnich czasach ze zbytnią gorliwością zajmowały się podpisaniem weksli i obecnie nie mogą sprzedać towarów i płacić zobowiązań. Rzecz jasna, iż firm tych wymienić tu nie możemy. Podobnie znajduje się w przededniu likwidacji kilka pomniejszych banków ze względu na olbrzymie wydatki administracyjne.

PODWYŻSZENIE KOSZTÓW BANKOWYCH.

Jak dowiaduje się „Republika” w najbliższych dniach odbędzie się zebranie związku banków, na którym rozprawiana będzie sprawa waloryzowania

Jak przedstawia się ta sprawa w świetle cyfr?

Za podstawę weźmiemy dane z r. 1922 gdyż oczywiście statystyka za rok ubiegły jest dopiero opracowywana. Dla ścisłości z góry musimy zaznaczyć, iż w 1923 roku nastąpiło zmniejszenie ruchu osobowego, podczas gdy ilość przewozów towarowych znacznie się powiększyła. Musimy zwrócić na to uwagę, gdyż między temi dwiema wielkościami istnieje pewna stała zależność. I tak dochody z przewozów osobowych wynoszą połowę dochodów z przewozów towarowych. Oprzyjmy się jednak na znanych nam cyfrach. Błąd, jakiego się dopuścimy nie będzie się obracał w wielkich granicach.

Otóż w r. 1922 ogólny przebieg osobokilometrów wyniósł 9 miliardów. Skoro przyjmujemy za podstawę obliczenia taryfę osobową III klasy w wysokości 2 centów za km. to otrzymamy roczny dochód z przywozów w wysokości 180 milionów franków. Operować możemy taryfą pociągów osobowych III klasy, gdyż przejazdy I-szą i II-gą stanowią zaledwie około 12 proc. ogółu.

Gdy weźmiemy pod uwagę fakt, iż przewozy towarowe wynoszą dwukrotność osobowych to otrzymamy roczny dochód kolei w wysokości 540 milionów franków.

Wynika z tego, iż dochód miesięczny wynosi średnio 45 milionów franków, czyli około 8 milionów dolarów.

Tak więc %, naszego obrotu walutowego musiałoby zostać zużyte na zapłacenie przewozów w styczniu. Zaznaczyć należy, iż nie wzięliśmy pod uwagę sum markowych znajdujących się zagranicą. Oczywiście rachunek należy skorygować o tyle, iż pieniądź dokonywa w miesiącu pewnej ilości obrotów. Ustalenie tej cyfry wymaga większej pracy. Jeśli więc ograniczymy się tylko do przybliżenia i przyjmijemy dosyć wysoki współczynnik, to w rezultacie otrzymamy cyfry wykazujące niewspółmierną wysokość taryf do wartości obrotu.

Z przejściem do waloryzacji należało pomyśleć o problemach walutowych wynikających na tem tle. Tymczasem najważniejsze decyzje są przedsiębrane bez zastanowienia i nie uwzględniają możliwości gospodarczych. Tego rodzaju polityka wywoła wielkie wstrząsy i odbije się szczególnie na klasach pracujących. Nie zapomnijmy zaś, iż sanacja winna odbywać się w atmosferze spokoju.

Dr. Leszek Kjaalen.

Dolar i manufaktura.

Dolar mocniej w Warszawie, niż w Łodzi. Wczorajem około 6,450,000. P.K.K.P. przydzieliła połowę zapotrzebowania. Dyskonto prywatne dochodzi do 2,5 pr. dziennie. Spokój w manufakturze. Fabryczne cenniki gotówkowe o 40 proc. niższe.

Wczorajsza giełda, pierwsza po Nowym Roku odznaczała się mocną tendencją. Jednak odmiennie kształtowała się tendencja w Warszawie aniżeli w Łodzi. U nas wskutek wielkich płatności wekslowych rynek pieniężny jest tak skąpo wyposażony w środki płatnicze. W tych warunkach zakupy spekulacyjne nie odgrywają prawie żadnej roli. Przeciwnie od szeregu dni daje się zauważyć wybitną chęć realizacji posiadanych zapasów walut obcych. Stąd też w Łodzi kształtuje się dolar słabiej aniżeli w Warszawie. Powtórzyło się to również wczoraj. Przedpołudniem żądano około 6,450,000. Skoro kursy giełdy oficjalnej doszły do tej wysokości, wzmocnił się dolar do 6 i pół, a nawet 6,6 milionów, zwłaszcza, iż w Warszawie ujawniło się wzmoczone zapotrzebowanie, poczem wczorajem spadł ponownie do 6,450,000.

P.K.K.P., która obecnie ma możliwość nieograniczonego wprost skupu dolarów wcale nie wykorzystuje go. Również też chroma repartycja walut. I tak na wczorajszej giełdzie wynosiła ona około 50 proc. W obecnym momencie, w którym możnaby z jednej strony znakomicie powiększyć zapasy walut, a z drugiej utrzymać kurs na obecnej wysokości i nie dopuścić do jego wzrostu. Może to mieć katastrofalne skutki dla rynku pieniężnego. Głód gotówki wzmoży się niepomniernie. Jednym z głównych zadań byłoby utrzymanie dolara na obecnej wysokości po powiększeniu emisji. Jedynie tą

drogą można częściowo uchylić szaloną ciasnotę na rynku pieniężnym, która co raz dotkliwiej daje się odczuwać wobec rozpoczętej waloryzacji.

Wyrazem panujących stosunków jest stopa dyskonta prywatnego. Pominąwszy fakt, iż interes ten zanika prawie w zupełności, dochodzi ono w niektórych wypadkach nawet do 2,5 proc. dziennie. Doszliśmy więc do norm niemieckich, z tą różnicą, iż dolar kosztuje tam 700 razy więcej.

Na rynku manufakturowym panuje po świętach zupełna cisza. Częściowo wpływają na to płatności ultimowe, zwłaszcza, iż wiele weksli poszło do protestu. Poza to obecnie w pełni występuje dawniej jedynie zarysowana tendencja. Nie tylko już hurtownicy, ale nawet niektóre zakłady przemysłowe wydały gotówkowe cenniki, które są nawet o 40 proc. niższe od dotychczasowych cenników dolarowych. W ten sposób fabryki chcą zapewnić swym towarom zbyt. Oczywiście, iż istnieje również tendencja do udzielania otwartych kredytów dolarowych. Na razie trudno przewidzieć jak rozwinie się ta forma handlu. Możliwość się czegoś spodziewać, gdyby detalści opuścili w tym stosunku swe ceny. Wtedy liczyliby można na pewne ożywienie na rynku wewnętrznym. Oczywiście jednak punkt ciężkości leży w eksporcie. Obecne jednak horoskopy nie przedstawiają się nazbyt pomyślnie.

GIEŁDY.

GOTÓWKA.

Dolary 6,400,000
Korony czeskie 183,000

CZEKI.

Belgia 287,750
Holandia 2,435,000
Londyn 27,700,000 — 27,550
New York 6,400,000
Paryż 326,500
Paryż 186,500
Szwajcaria 1,118,000
Wiedeń 90,50
Włochy 287,000 — 276,750
Bony złote (serja 2 A) 975,000

WIECZORNA POGIEŁDA WARSZAWSKA.

A. W. — WARSZAWA, 2 stycznia. —
Cegielski 4.006.
Chodorów 13.000.
Nafta 1,300 w plac.
Nobel 5.000.
Parowozy 21.000.
Trzebinia 2.700.
Zieleniewski 36.
Bank Małopolski 2.100.
Bank Przem. Lwow. 1.500.
Bank Sp. Zarcb. 11.500.
Starachowice 12.500.
Lilpop 3.800 w plac.
Lilpop 16.500.
Lilpop 43.
Lilpop 9.500.

7.250.

00.

Zda...

Kauczuk 175.
Lokomotywy 1,500.
Nitrat 650.
Dolary 6,775—6.800.
Tendencja dla walut utrzymuje się dość mocna.

GIEŁDY ZAGRANICZNE.

PAT. — GDANSK, 2 stycznia. — Urzędowa. Notowano w guldenach gdańskich. Warszawa 0,908—0,912.
Marka polska 0,987—0,993 za milion.
Dolary 585,52—582,48.
Nowy Jork 575,05—581,95 za 100.
Zurych 218,83—219,92 za 100.
Za 100 biljonów marek Rzeszy niem. 121,700—122,030.
Za 100 biljonów marek rentowych niemieckich 129,68—130,32.
Przekaz na Berlin za 100 biljonów marek rentowych 131,67—132,33.

PAT. — BERLIN, 2 stycznia. — Notowano w milionach marek niemieckich.
Belgia 189,525—190,475.
Włochy 184,538—185,462.
Anglja 18,154,500—18,245,500.
Ameryka 4,189,500—4,210,500.
Francja 216,458—217,562.
Szwajcaria 740,145—743,855.

PAT. — ZURYCH, 2 stycznia. — Notowania końcowe.
Nowy Jork 573.75.
Londyn 2484.
Paryż 29.05.
Wiedeń 0,0080 i trzy-czwarte.
Korony 0,0081.

CZYTAJCIE

„EXPRESS WIECZORNY”

Orkiestra Filharmoniczna w Łodzi.

SALA FILHARMONJI.

W niedzielę, d. 6 stycznia r. o g. 12 w po. 14-ty Koncert Ludowy (Poranek symfoniczny)

Dyrekcja: W. BERDIAJEW

W programie m. in.: Glinka: Uwertura do op. „Ruslan i Ludmiła”. Czajkowski: Dziadek do orzechów (suita). Rymński-Korsakow: Kaprys hiszpański.

We wtorek d. 8 stycznia 1924 r. o g. 8.30 w.

15-ty Wielki Koncert Symfoniczny

Dyrekcja: W. BERDIAJEW

Solista: Szymon Goldberg skrzypce

W programie m. in.: DUKAS:

Uczeń czarnoksiężnika.

(L'apprent sorcier).

Debussy: Nokturny. Mendelssohn: Koncert skrzypcowy E-moll.

Bilety do nabycia w gmachu Filharmonji (kasa № 2) od 11-1 i od 3-7.

Fortepian koncertowy C. Bechsteina ze składu fortepianów K. Kolschwitza w Łodzi, ul. Moniuszki 2.

POŃCZOCHY, REKAWICZKI I TRYKOTAŻE Józef Neumann

PIOTRKOWSKA 120.

— WYROBY POŃCZOSZNICZE — WE WSZYSTKICH GATUNKACH — i KOLORAŁACH. —

Pokój w śródmieściu

oddam tanio, kto się zamieni, (za do płata) na 1-2 z kuchnią. Odległość od śródmieścia nie robi różnicy. Może być ze sklepem. Oferty pod „Pozzuba” do adm. „Republiki”.

MEBLE

stołowe i sypialnie, całe komplety najnowszych modeli pierwszorzędnej roboty sprzedaje na dogodnych warunkach KARKUT, Piotrkowska 44 Ofcyna I-sze piętro.

Pokój z utrzymaniem

lub bez przy inteligentnej rodzinie w śródmieściu

POSZUKUJĘ

„Republika” dla „R. J.”.

Tanio do sprzedania:

- 1 garnitur męski granatowy (średn. wielk.) 1 fonograf z mosiężną tubą i 7-ia walcami Edisona, 1 kapelusz męski (cylinder) czarny prawie nowy, 1 mała elektryczna lampa stołowa, 1 palma potojowa, 1 para butów męskich (sznurow.), Encyklopedia (Lexikon) Mayera 24 tomy Wremera „Der Mensch und die Erde” różni klasycey i inne książki w języku niemieckim. Wiadomość: Ul. Kopernika (Milsza) № 61, II p., miesz. 12.

Rutynowany korespondent

angielsko-franc.-niem.-polsko-rosyjski z długoletnią praktyką piszący biegle na maszynie, na stanowisku, ze znajomością rynku łódzkiego, pragnie zmienić posadę. Oferty do adm. „Republiki” pod „Rutyna”. 6005

Lecznica chorób zębów

Lekarza-dentysty H. PRUSS 145 Piotrkowska 145 i Plombowanie, wprawianie zębów. Opłata podług taksy.

SPRZEDAŻ

Szyb okiennych

Hurtowo i detalicznie po cenach fabrycznych, oraz szklenie okien.

J. Olejniczak i Smoleński. ul. Główna nr. 41.

Studentka U. J.

maturzystka szkoły p. Prysewiczówny przyjmie jeszcze kilka lekcji ewentualnie posadę biurową. Zgłoszenia sub: „Okazja” do „Republiki”.

Wyroby Futrzane

L. ZUSMANEK, Piotrkowska 19, w podwórzu lewa 2-ga ofcyna, 2-gie piętro. Tel. 24-66.

Szkoła plastyki i tańców rytmicznych

Zenobji Janczewskiej

Wieczorowe komplety dla urzędniczek. Oddzielne dla dzieci, w bardzo dobrze oświetlonej sali.

Informacje i zapisy codziennie od 3 do 4g. hotel Savoy Krótka 6pokój 705B (winda).

LABORATORJUM

D-ra A. Mielezki

Piotrkowska № 154 przyjmuje do wykonania analizy kliniczne (mocz, piwocina i t. d.)

SZKOŁA TANCA W. Lipińskiego

organizuje dla swoich absolwentów specjalne lekcje praktyczne. Blizsze informacje: Ewangelicka 17, front III p.

KALOSZE Fox-trotty Męskie, Damskie i Dziecinne BOTY FILCOWE Pantofle Luksusowe SKŁAD KALOSZY Łódź Ogrodowa 2 Sprzedaż hurtowa detaliczna.

ładnie i przedko uczy pisać kaligraf L. BERMAN oraz poprawia wszelkie brzydkie charaktery pisma w ciągu 15 lekcji. Konstanyńska 7 549

Sp. Akc. SWELAN Fabryka przetworów chemicznych Pańska 125. Telef. 16-08 poleca najwyższej jakości: Oleinę 99 proc. Glicerynę żółtą 88 proc. Mydło włókiennicze 40 proc. Mydło domowe i doprania 66 proc.

Dr. H. SZUMACHER Chor. skórne i weneryczne przyjmuje od 5 do 7 i pół p. p. w niedzielę i święta od 11-1. 6Sierpnia-1. (Benedykta)

Dr. med. LUBICZ Cegielniana 42. Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Leczenie sztuczne słońcem wyznymym. Przyjmuje d 11-1 i od 5-8

Dr. Anna Rosenbergoва Choroby skórne i weneryczne (kobiety i dzieci) przyjmuje od 1-2 i od 3-6. 1 Piotrkowska 1. 32

Dr. W. Dutkiewicz Łódź, Piotrkowska 50 Choroby skórne i weneryczne. Przyjmuje od 4-7 w. w niedzielę i święta 9-12

Dyrekcja koncertów: Alfred Strauch

SALA KONCERTOWA

Niedziela, d. 6 stycznia 1924 r. o g. 4 pp.

Koncert Popołudniowy

Wykonawca programu

Józef Sliwiński

Znakomity pianista

PROGRAM:

Beethoven: Sonata op. 53. Schumann: Warjacje symfoniczne op. 13. Chopin: 3 etudy (pośmiertne) — 12 etud op. 10 — 12 etud op. 25.

Bilety w kasie Filharmonji codz. od godz. 10-1 i od 3-7 w.

Towarzystwo Miłośników Muzyki Traugutta 1.

Jutro w piątek 4 b. m. o g. 8.30 wyk.

Recital skrzypcowy

Ignacy Weisenberg

W programie: Locatelli, Tartini, Giazunow Chopin, Beethoven, Kreisler i in.

Dr. S. Kantor

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych i włosów Gabinet Röntgena i światło-leczniczy ul. Piotrkowska 144 róg Ewangelickiej Godziny przyjęcia: 9-2 i 6-8 Dla pan 5-8

Dr. W. Zagajkowski Gdańska. (Długa) № 42.

Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Przyjmuje od 12-2 i od 5-8.

Reperuje bieliznę

wszelką starannie i niedrogo. Piotrkowska 255 m. 42, I-sza ofcyna, II-e piętro

URZĘDNIKI na raty

Drożyna nas nie zraża! Sprzedajemy materiały: na palta, garnitury, smokingi, kostiumy, suknie 4 t. p. Globus, Piotrkowska 79.

DR. Prybulski

Choroby skórne, włosów, weneryczne i moczopłciowe. Leczenie światłem (lampa kwarcowa) i promieniami Röntgena.

Zawadzka № 1 Telefon Nr. 25-33. Przyjmuje od 4-1 i od 5-8. Dla pan od 4-5. 50 oddzielna kwaterka

MANICURE

Cegielniana 19 front parter.

Ogłoszenia drobne.

Wydolifikowany monter elektro-technik poszukuje posady starszego monter lub magazyniera. Łaskawa of. do „Republiki” pod „wykwalifikowany”. 491-3

Rozmaite. Kuszerka Drzymałowa powróciła Piotrkowska 223, III, 250, lewa ofcyna.

Kuszerka Pipikowa przyjmuje panie miejscowe i przyjezdne. Piotrkowska 132 — 14.

Włody mężczyzna (prawnik) pragnie zapoznać się z niezależną, inteligentną i rozmowną kobietą dobrze władającą językiem niemieckim celem wspólnego spędzenia czasu. Oferty do adm. „Republiki” sub. „Amator”.

Zamienie cztery pokoje ze sklepem i składem na prowincji na dwa lub trzy pokoje z kuchnią w Łodzi. Informacje: Starkman Piotrkowska 39.

Zagubione dokumenty. Zagubiono paszport niemiecki na imię Natan Gumplewicz wydany w Łodzi. 6595

Zagubione dokumenty. Zagubiono paszport niemiecki na imię Natan Gumplewicz wydany w Łodzi. 6595

Michał Nissenhaus zgubił matrykułę wydaną z 8-kl. Gimn. A. Schwaizera. Znalazcę proszę zwrócić do wyżej wspomnianej szkoły

Posady. Potrzebna starsza panna, podreżna i uczennica do składu miod, Wschodnia 39 7-1

Zachodnia 45. „MANTEUFEL” Zachodnia 45.

Restauracja przy hotelu „Manteuffla” ma zaszczyt uprzejmie zawiadomić Szanowną publiczność, że wydaje zdrowe, świeże i smaczne śniadania, obiady i kolacje po cenach niżej konkurencyjnych z produktów bezpośrednio sprowadzanych ze wsi. CODZIENNE KONCERT pierwszorzędnego kwartetu pod dyrekcją powszechnie lubianego przez publiczność artysty skrzypka p. Taube. Piwnica zaopatrzona w najrozmaitsze gatunki win i wódki. Wina 30 proc. niżej cen konkurencyjnych, a także do wynajęcia Biata i Żółta Sala na zabawy i przyjęcia. Z poważaniem Wł. Daszkiewicz.

Pokój

w Łodzi zamienię na pokój w Warszawie. Oferty sub. „Zamiana” w admin. „Republiki”.

Czcionki

stare i zużyte kupujemy w każdej ilości. Zgłoszenia do administracji dziennika „REPUBLIKA”

LEKCJE TAŃCÓW

najmodniejszych podług metody paryskiej wznowione, w szkole przy ul. Cegielnianej 43 pod kier. znanego tańcisty paryskiego p. ZYGMUNTA HENRYKOWSKIEGO który wyucza w stosunkowo krótkim czasie, najnowsze tańce, jak: Blues, La Java, Tango i t. p. Zapisy i informacje od 5-10 wiecz. w kancelarji przy szkole, a do 5-ej p. p. w prywatnym mieszkaniu, przy ul. Cegielnianej 57. UWAGA: Udziela także lekcji prywatnie.

Prenumerata: w Łodzi mk. 3,000,000 miesięcznie.—Zamiejscowa mk. 4,200,000 miesięcznie.—Zagranica mk. 8,000,000 miesięcznie. Odnoszenie do domu 300,000 mk. „Republika” z „Expressem Wieczornym” miesięcznie 0 000,000 mk.

Ogłoszenia: WYCZAJNE: mk. 50,000 za wiersz milimetry (na stronie 10 szpalt). W TEKSCIE: mk. 90,000 za wiersz milimetry (na str. 5 szpalt). NADESŁANE: mk. 60,000 za wiersz milimetry (na str. 8 szpalt). Zarezyrowane i zaślub. n. po tekście mk. 2,000,000. Zamiejscowe o 50 proc. drożej. Zagra. o 100 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń administr. nie odpowiada. Probie 50,000. Posady i poszukiwane 30,000. Najmniejsze ogłoszenie 300,000